

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

อิทธิพลของภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อสมรรถนะ

ด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก

เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 10

Influence of Exemplary Leadership of Head Nurses and Achievement Motivation on

Nursing Process Competency of Professional Nurses at Intensive Care Unit

in Public Health Inspection Region 10

จินตนา พลับพลึง (Jintana Plubplung)¹ วาริณี เอี่ยมสวัสดิกุล (Warinee Iemsawasdikul)²

มุกดา หนูยศรี (Mukda Nuysri)³

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 10 (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก และ (3) อิทธิพลของภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ปี ในหอผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 10 จำนวน 131 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 4 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาล ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามส่วนที่ 2-4 เท่ากับ 0.99, 0.96 และ 0.94 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง และ (3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีอิทธิพลโดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก ได้ร้อยละ 50.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาล
หอผู้ป่วยหนัก

1 นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช jintanako07@gmail.com

2 รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช warinecit@yahoo.com

3 รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช nmukda@yahoo.com

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this descriptive research were: (1) to study exemplary leadership of head nurses as perceived by professional nurses at intensive care unit in Public Health Inspection Region 10, (2) to examine achievement motivation and nursing process competency of professional nurses at intensive care unit, and (3) to explore the influences of exemplary leadership of head nurses and achievement motivation on nursing process competency of professional nurse at intensive care unit. The sample comprised 131 professional nurses who worked at least 1 year at intensive care unit of regional and general hospitals in Public Health Inspection Region 10. They were selected by simple random sampling. Data were collected by questionnaires including 4 parts: (1) personal data, (2) exemplary leadership of head nurses, and achievement motivation, and (3) nursing process competency. The reliability of the second to the fourth parts were 0.99, 0.96, and 0.94, respectively. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The results were as follows. (1) Professional nurses perceived their exemplary leadership of head nurses at the high level, (2) their achievement motivation and nursing process competency at the high level. (3) Achievement motivation and exemplary leadership of head nurses could significantly predict and explain nursing process competency of professional nurse. These predictor accounted for 50.90 % ($p < .05$).

Keywords: Exemplary leadership, Achievement motivation, Nursing process competency, Intensive Care Unit

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้มีการนำระบบความสามารถเชิงสมรรถนะมาใช้มากขึ้น ทั้งในด้านการฝึกอบรม การประเมินผลการทำงาน และการพัฒนาบุคลากรในองค์กร (อภิญญา จำปามูล, 2551) เพราะสมรรถนะของบุคลากรเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาคัดสรร การวางคนลงสู่ตำแหน่งและหน่วยงาน การกำกับ ดูแลบุคลากร สำนักงานข้าราชการพลเรือนกำหนดให้มีการประเมินบุคคล โดยประเมินผลสำเร็จของงานตามตัวชี้วัดที่กำหนด ร้อยละ 70 และประเมินสมรรถนะบุคลากร ร้อยละ 30 (สำนักการพยาบาล, 2550) สำนักการพยาบาลจึงกำหนดสมรรถนะของวิชาชีพพยาบาล ประกอบด้วย สมรรถนะหลักตามที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด และสมรรถนะที่เฉพาะเจาะจงกับงาน (อภิญญา จำปามูล, 2551) สมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานได้โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548) สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพการพยาบาลคือสมรรถนะในการใช้กระบวนการพยาบาล ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของวิชาชีพการพยาบาลในการแก้ปัญหาของผู้ใช้บริการอย่างครอบคลุมเป็นองค์รวม ตามหลักวิทยาศาสตร์ที่มีขั้นตอนต่อเนื่อง ประกอบด้วย การประเมินภาวะสุขภาพ การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล และการประเมินผลการพยาบาล

การใช้กระบวนการพยาบาลต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ทักษะในการสังเกต การตัดสินใจ การสร้างสัมพันธภาพ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของพยาบาลวิชาชีพ (Wilkinson, 1992 cited in Potter & Perry, 1995) สภาการพยาบาล (2551) จึงกำหนดการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ นอกจากนั้นกลุ่มการพยาบาลยังกำหนดสมรรถนะในการใช้กระบวนการพยาบาล เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่จะใช้ประเมินพยาบาลวิชาชีพ แสดงให้เห็นถึงการตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กระบวนการพยาบาลขององค์กรวิชาชีพทุกระดับ การที่พยาบาลวิชาชีพจะมีสมรรถนะการใช้กระบวนการพยาบาลได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านงาน ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์กร และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (สุพานี สฤณภูวนิช, 2552) ปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญ เช่น พฤติกรรมบุคคล ความสามารถของบุคคล แรงจูงใจ (Robbins, 2005 อ้างถึงใน ณรงค์ศักดิ์ บุญเลิศ, 2550) ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์กร เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ค่าตอบแทน โอกาสในการก้าวหน้า โครงสร้างองค์กร นโยบายและกฎระเบียบ (สุพานี สฤณภูวนิช, 2552)

การศึกษาครั้งนี้สนใจศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลวิชาชีพ และปัจจัยด้านกลุ่มและองค์กร ได้แก่ ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยต่อสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ เนื่องจากหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับบุคลากรในระดับปฏิบัติมากที่สุด และยังเป็นผู้นำนโยบายจากผู้บริหารลงสู่การปฏิบัติ หัวหน้าหอผู้ป่วยจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะแสดงบทบาทให้ปรากฏต่อพยาบาลวิชาชีพ โดยเฉพาะการปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยหนักจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยี เครื่องมือ และอุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ ที่ยุ่งยากซับซ้อนในการช่วยชีวิตผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะวิกฤตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พยาบาลวิชาชีพที่ให้การพยาบาลต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้มีทักษะพิเศษในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต/ฉุกเฉิน เพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะอันตรายที่คุกคามต่อชีวิต ไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่ป้องกันได้ (สำนักการ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

พยาบาล, 2550) การปฏิบัติงานดังกล่าวอาจทำให้พยาบาลวิชาชีพเกิดความเครียดไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องการภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่จะใช้อิทธิพลในการชักนำหรือโน้มน้าวให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดไว้ (ณรงค์ศักดิ์ บุญเลิศ, 2550)

ภาวะผู้นำที่สำคัญ เป็นภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง (exemplary leadership) ซึ่งมีคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) การทำตนเป็นแบบอย่าง 2) การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วม 3) การสร้างกระบวนการแบบทำท่าย 4) การทำให้คนอื่นได้แสดงความสามารถ และ 5) การเสริมสร้างกำลังใจ (Kouzes & Posner, 2007) ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างจะเสริมสร้างให้พยาบาลวิชาชีพเกิดแรงจูงใจที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ และแสดงพฤติกรรมการทำงานที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ แรงจูงใจที่สำคัญ เป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motivation) (บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร, 2550) ซึ่งเป็นระดับความปรารถนาที่จะบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายที่ท้าทายความสำเร็จ ในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันและมีความปรารถนาจะได้รับข้อมูลป้อนกลับที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน (Luthans, 2002) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีลักษณะ ดังนี้ 1) ความกล้าเสี่ยงปานกลาง 2) ความต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับ 3) ความพึงพอใจต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ และ 4) ความมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จ (McClelland, 1985) พยาบาลวิชาชีพที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความปรารถนาที่จะบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายที่ท้าทาย โดยเฉพาะพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยหนัก (intensive care unit) ที่ให้การดูแลผู้ป่วยที่มีอาการหนักทุกประเภทที่รับไว้ในโรงพยาบาล ซึ่งเป็นงานที่ท้าทาย ต้องใช้ความรู้ ความสามารถในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต/ฉุกเฉิน เพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะอันตรายที่คุกคามต่อชีวิต ไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่ป้องกันได้ สามารถส่งต่อผู้ป่วยไปรับการรักษาพยาบาลต่อเนื่องที่หอผู้ป่วย (สำนักการพยาบาล, 2550) จึงต้องการสมรรถนะในการใช้กระบวนการพยาบาลที่สูง เพื่อให้สามารถประเมินและแก้ไขภาวะวิกฤต/ฉุกเฉินได้อย่างทันทั่วทั้งที่ และสร้างความพึงพอใจในงาน ความรู้สึกชื่นชอบ และเจตคติทางบวกต่องาน เพื่อให้บุคลากรเต็มใจในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (สิริพร ทองบุญเกื้อ, 2547) หอผู้ป่วยหนักในเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 10 มีจำนวนมากที่สุด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่การดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาการใช้กระบวนการพยาบาลไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้าหอผู้ป่วยหนัก ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานบริหารและงานบริการที่อยู่ใกล้ชิดผู้ปฏิบัติงานมากที่สุด จึงสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 10 เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 10

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5 The 5th STOU Graduate Research Conference

2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 10

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 10

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาล อันจะนำไปสู่การพยาบาลที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ช่วยให้ผู้ให้บริการมีสุขภาพดี
2. ได้ข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะด้านอื่นของพยาบาลวิชาชีพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้ใช้แนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของสุพานิ สถัญญ์วานิช (2552) ซึ่งสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) ปัจจัยด้านงาน 3) ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์กร และ 4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การศึกษานี้จะศึกษาปัจจัย 2 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านกลุ่มและองค์กร คือ ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามแนวคิดของคูซส์และโพสเนอร์ (Kouzes & Posner, 2007) ประกอบด้วย คุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ การทำตนเป็นแบบอย่าง การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วม การสร้างกระบวนการแบบทำทาส การทำให้คนอื่นได้แสดงความสามารถ และการเสริมสร้างกำลังใจ และปัจจัยด้านบุคคล คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลวิชาชีพตามแนวคิดของแมคคิลแลนด (McClelland, 1985) ซึ่งประกอบด้วย ความกล้าเสี่ยงปานกลาง ความต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับ ความพึงพอใจต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ และความมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จ ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะส่งผลกระทบต่อสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลตามแนวคิดของสภาการพยาบาล (2551) ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะ 5 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะการประเมินภาวะสุขภาพ สมรรถนะการวินิจฉัยการพยาบาล สมรรถนะการวางแผนการพยาบาล สมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล และสมรรถนะการประเมินผลการพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 10 จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

จำนวน 356 คน โรงพยาบาลศรีสะเกษ จำนวน 43 คน โรงพยาบาลยโสธร จำนวน 38 คน โรงพยาบาลอำนาจเจริญ จำนวน 29 คน และ โรงพยาบาลมุกดาหาร จำนวน 26 คน รวมทั้งหมด 492 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ปีในระดับปฏิบัติการและชำนาญการ ในหอผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป เขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 10 จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ โรงพยาบาลศรีสะเกษ โรงพยาบาลยโสธร โรงพยาบาลอำนาจเจริญ และ โรงพยาบาลมุกดาหาร จำนวน 131 คน ที่ได้จากการคำนวณด้วยโปรแกรม G*power 3.0.10 และได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย 4 ส่วน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ เป็นคำถามแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง 2) ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย สร้างตามแนวคิดของคูซัส และโพสนอร์ (Kouzes & Posner, 2007) 5 ด้าน จำนวน 51 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สร้างตามแนวคิดของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1985) 4 ด้าน จำนวน 13 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ 4) สมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาล สร้างตามแนวคิดของสมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (สภาการพยาบาล, 2551) 5 ด้าน จำนวน 49 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน แบบสอบถามตอนที่ 2-4 มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา 0.94, 0.81 และ 0.91 ตามลำดับ และตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามตอนที่ 2-4 เท่ากับ 0.99, 0.96 และ 0.94 ตามลำดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้ ผู้วิจัยส่งหนังสือถึงหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย หลังจากได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลแล้ว และขอความร่วมมือให้หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล มอบผู้ประสานงานแจกแบบสอบถามที่บรรจุในซองให้กลุ่มตัวอย่างทุกหน่วยงานตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วยงาน รวม 131 ฉบับ และส่งคืนผู้วิจัยภายใน 2 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 130 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 99.24 โดยเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 129 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 98.47

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) วิเคราะห์อิทธิพลของภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลวิชาชีพต่อสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนัก โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 35.34 ปี (S.D. = 7.32) ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 46.52 สถานภาพสมรสอยู่ ร้อยละ 53.49 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 94.57 ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ร้อยละ 57.36 ปฏิบัติงานจังหวัดอุบลราชธานีและเป็นโรงพยาบาลศูนย์ ร้อยละ 73.64 มีระยะเวลาปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยหนักเฉลี่ย 10.02 ปี (S.D. = 6.57) ส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยหนัก 1-5 ปี และ 6-10 ปี เท่ากัน ร้อยละ 28.68 มีระยะเวลาปฏิบัติงานกับหัวหน้าหอผู้ป่วยเฉลี่ย 8.20 ปี (S.D. = 6.11) ส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงานกับหัวหน้าหอผู้ป่วย 1-5 ปี ร้อยละ 40.31 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้กระบวนการพยาบาล ภายหลังสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 89.15 หัวข้อ กระบวนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาล ร้อยละ 18.26 ด้วยการประชุมวิชาการ ร้อยละ 87.60

2. ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างรับรู้ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยการทำให้อื่นได้แสดงความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การทำตนเป็นแบบอย่างมีค่าเฉลี่ยรองลงมา และการสร้างกระบวนการแบบทำท่าย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามราย ด้าน และโดยรวม (n = 129)

ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การทำให้อื่นได้แสดงความสามารถ	4.13	0.58	สูง
2. การทำตนเป็นแบบอย่าง	4.08	0.57	สูง
3. การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วม	4.06	0.58	สูง
4. การเสริมสร้างกำลังใจ	4.06	0.61	สูง
5. การสร้างกระบวนการแบบทำท่าย	4.05	0.58	สูง
โดยรวม	4.08	0.56	สูง

3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยความพึงพอใจต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา และความต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังตารางที่ 2

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแรงงูใจไฟ้สั่มฤทธิ จ้าแนกตามรายด้านและโดยรวม (n = 129)

แรงงูใจไฟ้สั่มฤทธิ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความพึงพอใจต่อการบรรลุผลสั่มฤทธิ	4.39	0.49	สูง
2. ความมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จ	4.13	0.58	สูง
3. ความกล้าเสี่ยงปานกลาง	3.98	0.51	สูง
4. ความต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับ	3.93	0.52	สูง
โดยรวม	4.10	0.43	สูง

4. สมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างมีระดับสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สมรรถนะการประเมินผลการพยาบาล มีค่าเฉลี่ยรองลงมา และสมรรถนะการประเมินภาวะสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลจ้าแนกตามรายด้านและ โดยรวม (n = 129)

สมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การปฏิบัติการพยาบาล	4.16	0.44	สูง
2. การประเมินผลการพยาบาล	4.13	0.46	สูง
3. การวางแผนการพยาบาล	4.08	0.43	สูง
4. การวินิจฉัยการพยาบาล	3.96	0.43	สูง
5. การประเมินภาวะสุขภาพ	3.93	0.43	สูง
โดยรวม	4.05	0.39	สูง

5. อิทธิพลของภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยและแรงงูใจไฟ้สั่มฤทธิต่อสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ แรงงูใจไฟ้สั่มฤทธิของพยาบาลวิชาชีพและภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีอิทธิพลและสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ได้ร้อยละ 50.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแรงงูใจไฟ้สั่มฤทธิ มีอิทธิพลและสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ได้เป็นลำดับแรก ร้อยละ 48.70 ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีอิทธิพลและสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ได้เป็นลำดับ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

สอง ร้อยละ 2.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4 และสามารถเขียนสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการคะแนนดิบ

สมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ = $63.876 + 2.055$ (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลวิชาชีพ) + 0.120 (ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย)

สมการคะแนนมาตรฐาน

สมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ = 0.600 (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลวิชาชีพ) + 0.178 (ภาวะผู้นำแบบที่เป็นอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย)

ตารางที่ 4 อธิพลของภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาล ของพยาบาลวิชาชีพ (n = 129)

ตัวแปร	B	SE b	Beta	t	R ²	R ² change
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ พยาบาลวิชาชีพ	2.055	0.256	0.600	8.020*	0.487	0.487
ภาวะผู้นำแบบอย่างของ หัวหน้าหอผู้ป่วย	0.120	0.050	0.178	2.379*	0.509	0.022
Constant = 63.876, F = 65.274, p = 0.000						

*p < 0.05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างรับรู้ภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและรองลงมาตามลำดับ ได้แก่ การทำให้คนอื่นได้แสดงความสามารถ การทำตนเป็นแบบอย่าง การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วม การเสริมสร้างกำลังใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างกระบวนการแบบทำท่าย เนื่องจากการปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยหนักจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเครื่องมือ และอุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ ที่ยุ่งยากซับซ้อนในการช่วยชีวิต พยาบาลวิชาชีพที่ให้การพยาบาลต้องใช้ความรู้ ความสามารถและเป็นผู้มีทักษะพิเศษในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต/ฉุกเฉิน เพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะอันตรายที่คุกคามต่อชีวิต ไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่ป้องกันได้ (สำนักการพยาบาล, 2550) ทำให้พยาบาลเกิดความเครียดที่จะต้องให้การดูแลผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะวิกฤตและมีโอกาสเสียชีวิตได้ตลอดเวลา จึงต้องการการเสริมสร้างความสามารถ เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ และได้รับการเสริมสร้างกำลังใจจากหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งจะ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ทำให้เกิดความพึงพอใจที่จะทุ่มเทความพยายาม และความร่วมมือในการปฏิบัติการพยาบาล ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ มาเรียม ตระกูลชัยศรี (2550) ที่พบว่าภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและรองลงมา ได้แก่ ความพึงพอใจต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.49) ความมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.58) ความกล้าเสี่ยงปานกลาง ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.51) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือความต้องการได้รับข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.52) เนื่องจากผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีแรงจูงใจในการทำสิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิม (Yukl, 1989) จึงก่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ/ทักษะ และมีทัศนคติที่ดีต่องาน ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะใช้เวลาพยายามอย่างเต็มที่ที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จที่ต้องการ โดยกล้าเสี่ยงที่จะทำสิ่งที่มีความยากปานกลาง จึงมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง เกิดผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพองค์การ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของสิริพร ทองบุญเกื้อ (2547) ที่พบว่าพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง และการศึกษาของอรุณี เฟื่อนด้วงและคณะ (2554) ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ เขตตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขที่ 3 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง

3 สมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลการของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างมีสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และรองลงมาตามลำดับ ได้แก่ สมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาล ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.44) สมรรถนะการประเมินผลการพยาบาล ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.46) สมรรถนะการวางแผนการพยาบาล ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.43) สมรรถนะการวินิจฉัยการพยาบาล ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือสมรรถนะการประเมินภาวะสุขภาพ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.43) เนื่องจาก กระบวนการพยาบาลเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของผู้ใช้บริการได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือที่แสดงถึงการปฏิบัติในระดับวิชาชีพและเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการพยาบาล (สมจิต หนูเจริญกุล และศรีนวล โอสสถิตย์, 2553) และสภากาพยาบาล (2551) กำหนดให้การใช้กระบวนการพยาบาลเป็นหนึ่งในมาตรฐานการบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ระดับทุติยภูมิและตติยภูมิ เพื่อให้องค์กรพยาบาลนำไปเป็นแนวปฏิบัติในการจัดบริการพยาบาลที่มีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บริการ ประกอบกับการมอบหมายงานแบบรายบุคคลช่วยให้พยาบาลวิชาชีพได้ใช้กระบวนการพยาบาลทุกขั้นตอนอย่างสมบูรณ์ และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้กระบวนการพยาบาล ภายหลังสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 89.15 ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของสุนันท์ การิษิต (2545) ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ใช้กระบวนการพยาบาลโดยรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับสูง และการศึกษาของอุบลวรรณ เสวตเสริม. (2552) พบว่าสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภาครัฐ เขต 3 อยู่ในระดับสูง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

4. อิทธิพลของภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลวิชาชีพและภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีอิทธิพลและสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพได้ร้อยละ 50.90 โดยที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลและสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพได้เป็นลำดับแรกได้ร้อยละ 48.70 เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาล ($r = .698$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เป็นผู้มีความต้องการหรือความปรารถนาที่จะกระทำให้สิ่งหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จในระดับสูงหรือเป็นเลิศ โดยใช้ความพยายาม พินิจอุปสรรค งานที่ยาก และท้าทาย เพื่อนำตนไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ การพยาบาลผู้ป่วยหนักต้องการทราบข้อมูลที่ครบถ้วนและทันการณ์ พยาบาลวิชาชีพที่หอผู้ป่วยหนักมีกล้าเสี่ยงปานกลางเพราะเป็นการให้การพยาบาลกับบุคคล อีกทั้งยังต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับเพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน หากผู้ป่วยที่อยู่ในการดูแลที่เป็นรายบุคคลมีแนวโน้มดีขึ้น พยาบาลจะมีความพึงพอใจต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์สูง และยังมีความมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จในการประเมินภาวะสุขภาพ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยการพยาบาลที่ถูกต้อง อันจะทำให้การวางแผนการพยาบาลมีความครบถ้วน สามารถนำไปปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม และต้องมีการประเมินผลการพยาบาล เพื่อตัดสินใจว่าแผนการพยาบาลมีประสิทธิภาพหรือไม่ การใช้กระบวนการพยาบาลจะส่งผลให้ผู้ให้บริการได้รับการบริการที่ได้มาตรฐาน ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจึงต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาทำให้มีสมรรถนะสูงได้

ส่วนภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีอิทธิพลและสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพได้เป็นลำดับสอง ร้อยละ 2.20 เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาล ($r = .508$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 หัวหน้าหอผู้ป่วยมีภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างโดยรวมอยู่ในระดับสูง จึงมีความสามารถในการทำให้พยาบาลวิชาชีพได้แสดงความสามารถ พยาบาลวิชาชีพจึงมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ทั้งยังทำตนเป็นแบบอย่างให้เห็น พยาบาลวิชาชีพจึงสามารถเลียนแบบการกระทำ อีกทั้งหัวหน้าหอผู้ป่วยยังสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมแก่พยาบาลวิชาชีพ ทำให้บุคลากรมีการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และพยาบาล พยาบาลยังเห็นพฤติกรรมการเสริมสร้างกำลังใจ และการสร้างกระบวนการท้าทาย มีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ เพื่อส่งเสริมให้พยาบาลมีสมรรถนะสูงขึ้น ทำให้พยาบาลวิชาชีพพึงพอใจที่จะทุ่มเทความพยายาม และความร่วมมือในการปฏิบัติการพยาบาล ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลวิชาชีพ และภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีอิทธิพลและสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพได้ จึงควรดำรงรักษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลวิชาชีพและภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ซึ่งอยู่ในระดับสูงไว้ โดยกระตุ้นให้พยาบาลวิชาชีพมีการประเมินผลงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมให้ชอบทำงานที่ยากแต่มีความเป็นไปได้ที่จะสำเร็จ เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สนับสนุนให้หัวหน้าหอผู้ป่วย ให้รางวัลใจที่ตรงกับความต้องการของบุคลากร ให้ความใกล้ชิดกับบุคลากรและค้นหาความต้องการที่แท้จริงของบุคลากร เติบโตเมื่อบุคลากรและหน่วยงานทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 สมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการประเมินภาวะสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรพัฒนาสมรรถนะการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ดีขึ้น โดยเฉพาะการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ใช้บริการทั้งที่เป็นบุคคล ครอบครัวและชุมชนอย่างเป็นองค์รวม ครอบคลุมทั้งด้านกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์และทฤษฎีทางการพยาบาล วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา แบบแผนการดำเนินชีวิต ลักษณะครอบครัว ชุมชน และการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ใช้บริการอย่างครบถ้วน โดยใช้ความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด นอกจากนั้นควรพัฒนาสมรรถนะการวินิจฉัยการพยาบาล โดยเฉพาะในส่วนของ การจัดกลุ่มข้อมูลโดยใช้ทักษะการย้อนรำลึกและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สมรรถนะการวางแผนการพยาบาลในส่วนของ การให้ผู้ให้บริการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการพยาบาลโดยใช้ทักษะการทำความเข้าใจร่วมกัน กระบวนการกลุ่ม และการเปิดเผยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลวิชาชีพ และภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีอิทธิพลและสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะด้านการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพได้ ร้อยละ 50.90 จึงควรศึกษาตัวแปรอื่นที่มีผลต่อสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ เช่น การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม และศึกษาสมรรถนะด้านอื่น ๆ เช่น การช่วยฟื้นคืนชีพ การบริหารยาที่ต้องระมัดระวังสูง (high alert drug) เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยหนักต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แสนทวี. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย การทำงานเป็นทีมการพยาบาล กับผลผลิตของงาน ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลทั่วไป. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณรงค์ศักดิ์ บุญเลิศ. (2550). พฤติกรรมองค์การ. ในประมวลสารชุดวิชาการจัดการองค์การ และทรัพยากรมนุษย์ หน่วยที่ 5 หน้า 13-18. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญใจ ศรีสถิตยัณราทร. (2550). แรงจูงใจในภาวะผู้นำและกลยุทธ์การจัดการองค์การพยาบาลในศตวรรษที่ 21 (หน้า 269-274). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). ภาวะผู้นำ. ในภาวะผู้นำและกลยุทธ์การจัดการองค์การพยาบาลในศตวรรษที่ 21 (หน้า 304-306). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน. (2548). สมรรถนะข้าราชการ. สืบค้นวันที่ 6 มิถุนายน 2553. จาก <http://www.dms.moph.go.th6>.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

- มาเรียม ตระกูลชัยศรี. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับความยืดหยุ่นผู้พันต่อองค์การของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลในส่วนกลาง สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สภาการพยาบาล. (2551). แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ (ฉบับปรับปรุง) พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: จุดทองการพิมพ์.
- สิริพร ทองบุญเกื้อ. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของฝ่ายการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุนันท์ การิชาติ. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาล วิชาชีพ โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาล ศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สมจิต หนูเจริญกุล และศรีนวล โอสเสถียร. (2553). การปฏิบัติการพยาบาล. ในเอกสารการสอนชุดวิชามโนคติ และกระบวนการพยาบาล หน่วยที่ 4. หน้า 216. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพานิ สฤษฏ์วานิช. (2552). พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่: แนวคิดและทฤษฎี. (พิมพ์ครั้งที่ 2) ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักการพยาบาล. (2550). มาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล. (พิมพ์ครั้งที่ 3). องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก นนทบุรี: กรมการแพทย์.
- อภิญา จำปามูล. (2551). เอกสารประกอบการประชุม: การจัดทำสมรรถนะประจำกลุ่มการพยาบาลและสมรรถนะประจำหน่วยงาน.
- อรุณี เพื่อนดวง, อารีรัตน์ จำอยู่ และรัชนิ สรรเสริญ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ ในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ เขตตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขที่ 3. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 19(3), 37-53.
- อุบลวรรณ เสวตเสรี. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บรรยายาองค์การกับสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภาครัฐ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ ปริญญาพยาบาล ศาสตร มหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- Kouzes, J. M. and Posner, B. Z. (2007). *The leadership Challenge*. (4th ed). San Francisco: Jossey-Bass.
- Luthans, F. (2002). *Organizational behavior*. New York: McGraw-Hill.
- McClelland, D. C. (1985). *Human motivation*. USA: Scott, Foresman and Company.
- Potter, A. & et. al. (1995). *Basic Nursing* (4th ed). by Mosby, Inc., an affiliate of Elsevier Inc.
- Yokl, G. A. (1989). *Leadership in organization* (3th ed). New Jersey: Prentice-Hall.